

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **A.**, zastúpeného advokátom, JUDr. T. proti odporcovi **A.**, zastúpeného JUDr. M., o **vydanie predbežného opatrenia**, o dovolaní navrhovateľa proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. septembra 2007, č. k. 1 Obo 118/2007–257, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie navrhovateľa **o d m i e t a .**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Rimavskej Sobote uznesením z 3. októbra 2006 č. k. 1 Cb 143/01–198 zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia. Proti uzneseniu podal odvolanie navrhovateľ. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, uznesením z 15. novembra 2006 č. k. 43 Cob 427/06–220 odvolacie konanie zastavil s poukazom na § 10 ods. 1 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, keďže navrhovateľ na výzvu odvolacieho súdu nezaplatil súdny poplatok za odvolanie. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal navrhovateľ odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici navrhovateľa vyzval, aby oznámil, či sa nemá jeho podanie, označené ako odvolanie, považovať za dovolanie, keďže proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné. Navrhovateľ podaním z 11. júna 2007 oznámil, že podanie sa má považovať tak, ako ho označil, za odvolanie a nie za dovolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po predložení spisu uznesením z 13. septembra 2007, č. k. 1 Obo 118/2007–257 odvolanie odmietol. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že odvolanie je riadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné. To platí aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré vydáva v odvolacom konaní bez toho, aby preskúmaval

správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa. Takéto rozhodnutie nemožno odvolaním napadnúť, preto odvolanie podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako neprípustné odmietol.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa navrhovateľ dovolanie. V dovolaní uviedol, že odvolací súd posúdil jeho odvolanie ako podané v rozpore s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. Súdny konajúce vo veci postupovali v príkrom rozpore s § 3, § 6 a odvolací súd aj s § 5 ods. 1 O. s. p. Okrem porušenia týchto princípov a povinností mu, obídením alebo nesprávnou interpretáciou príslušných ustanovení O. s. p., krajský súd a predovšetkým najvyšší súd odňal možnosť konať pred súdom. Vo fáze konania pred krajským súdom to bol postup v rozpore s § 28 ods. 3 O. s. p. o odvolaní plnomocenstva, § 48 ods. 1 O. s. p. o doručovaní právnickým osobám, § 10 ods. 2 písm. a/ a ods. 3 zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení zmien a vo vzťahu k tomuto zákonu s § 211 ods. 2 O. s. p. a § 206 ods. 1 O. s. p. o nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia a tým o trvaní začatého konania. Vzhľadom na čas, v ktorom sa o poplatku rozhodovalo, treba na vec aplikovať § 211 ods. 1 O. s. p. Ak výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie posielala krajský súd, je „príslušným súdom“ v zmysle § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch. Toto ustanovenie robí zreteľný rozdiel medzi súdom príslušným a súdom prvostupňovým, ako to vyplýva z jeho druhej vety. Logicky z toho vyplýva, že právo na odvoláciu lehotu má vyzvaný účastník bez ohľadu na to, ktorým (akým) súdom je vyzvaný. Inak by išlo o neodôvodnenú diskrimináciu takéhoto účastníka. Jemu nemôže byť na ujmu, že uznesenie o zastavení konania vydal odvolací súd, ani prípadné vacuum legis. Podľa § 10 ods. 2 poplatkového zákona súd nezastaví konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak už začal konať vo veci samej. Kým nie je rozhodnutie právoplatné, resp. kým nie je vynesené rozhodnutie, ktoré nemožno napadnúť odvolaním, konanie prebieha, teda začalo. V konaní však bola ignorovaná lehota na konvalidáciu poplatkovej chyby. V konaní pred Najvyšším súdom sp. zn. 1 Obo 118/2007 to bol okrem odmietnutia nápravy uvedených protizákonných krokov krajského súdu postup v rozpore § 5 ods. 1 O. s. p. o poučovacej povinnosti všetkých stupňov s výnimkou podľa prípadov podľa ods. 2 a § 41 ods. 2 O. s. p. o posudzovaní úkonu podľa jeho obsahu a nie označenia, ktorý nepripúšťa žiadnu výnimku. V súlade s princípom povinnej ochrany ohrozeného alebo porušeného práva podľa § 3 O. s. p. a princípom práva na dvojinštančný postup malo byť navrhovateľovi dané príslušné poučenie. Aj to iba pre prípad, že napriek označeniu pôjde o dovolanie, pretože obsah podania (najmä jeho posledná veta v predposlednom odseku) je takto vyhodnotiteľné. Namiesto toho najvyšší súd urobil zodpovedným za jeho neúspech navrhovateľa. Navrhovateľ

je vzhľadom na uvedené toho názoru, že vytknuté vady predstavujú odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.), či opravný prostriedok smeruje proti takému rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Podľa § 239 O. s. p. v znení účinnom v čase podania dovolania platí, že ak bolo napadnuté rozhodnutie vydané v tejto procesnej forme, je dovolanie proti nemu prípustné, ak je napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O. s. p.) alebo potvrdzujúce uznesenie, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak

a) odvolací súd v ňom vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide po právnej stránke o rozhodnutie zásadného významu, alebo ak

b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo ak

c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie o odmietnutí odvolania, ktoré žalobca napadá dovolaním, nie je v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. uvedené. Proti každému rozhodnutiu súdu je však prípustné dovolanie z dôvodov vymenovaných v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O. s. p. Okrem iných prípustnosť dovolania zakladá aj postup súdu, ktorým bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/). Odňatím možnosti konať sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup, odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom, ide tiež vtedy, ak odvolací súd odmietne odvolanie podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., hoci podmienky pre tento postup neboli splnené.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým odmietol odvolanie navrhovateľa ako neprípustné. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho senátu, že odvolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. septembra 2007 č. k. 43 Cob 427/06–220 nie je prípustné.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo následkom nezaplatenia súdneho poplatku zastavenie odvolacieho konania (§ 10 ods. 1 poplatkového zákona v znení účinnom do 30. júna 2007). Je všeobecnou zásadou nášho občianskeho procesu, že odvolanie má devolutívny účinok. Ak tento účinok odvolanie nemá mať, je to ako výnimka v zákone výslovne uvedené (napr. § 43 ods. 2, § 174 ods. 2, § 210a). Po podaní odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, ak nie je stanovená výnimka, má rozhodovať odvolací súd. Do jeho kompetencie patria všetky druhy rozhodnutia o odvolaní tak, ako sú postupne vymenované v § 218 a nasl. O. s. p., a v spojení s § 211 O. s. p. aj zastavenie odvolacieho konania. Keďže Občiansky súdny poriadok osobitne neupravuje zastavenie odvolacieho konania pre nezaplatenie poplatku za odvolanie, nestanovuje výnimku z funkčnej príslušnosti. V takom prípade by musel výnimku z funkčnej príslušnosti stanoviť zákon o súdnych poplatkoch. Ten však vo vzťahu k odvolaciemu konaniu výnimku neobsahoval (stanovoval ju a stále ju stanovuje v § 12 ods. 2 len pre dovolacie konanie). Ak zákon o súdnych poplatkoch nedáva žiadnu dispozíciu, kto má o odvolaní rozhodovať, platí všeobecná úprava podľa O. s. p., podľa ktorej o odvolaní rozhoduje odvolací súd. Ak odvolací súd, ktorým je priamo nadriadený súd súdu, ktorého rozhodnutie bolo odvolaním napadnuté, zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, je to rozhodnutie odvolacieho súdu.

Uvedený procesný postup nebol v rozpore s dvojinštančnosťou konania. Zastavenie odvolacieho konania nie je rozhodnutím o novom predmete konania, ale rozhodnutím o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, teda je výsledkom rozhodnutia v druhej inštancii. V tejto súvislosti sa žiada poznamenať, že zastaveniu odvolacieho konania nebránilo ustanovenie § 10 ods. 2 písm. a/ zákona o súdnych poplatkoch, ako to tvrdí dovolateľ. Začatie konania vo veci samej, ako prekážka pre zastavenie konania, sa môže uplatniť vždy len vo vzťahu k tej fáze konania, za ktorú má byť poplatok zaplatený. Inak by konanie na súde prvého stupňa bolo vždy prekážkou pre zastavenie odvolacieho a dovolacieho konania, čo by znamenalo, že pre nezaplatenie súdneho poplatku odvolacie ani dovolacie konanie nemožno zastaviť. Takýto výklad by bol v rozpore so znením § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, ktorý v čase rozhodovania odvolacieho súdu spájal s nezaplatením súdneho poplatku

za odvolanie zastavenie odvolacieho konania. Napokon s nezaplatením poplatku za dovolanie spája zákon o súdnych poplatkoch, ako dôsledok zastavenie dovolacieho konania doposiaľ.

Navrhovateľovi sa žiadne právo neodňalo. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa mal možnosť podať odvolanie. Ak by splnil všetky podmienky (okrem iného zaplatil súdny poplatok) odvolací súd by jeho odvolanie meritórne prejednal. Ak podmienky nespĺnil, odvolací súd odvolacie konanie zastavil. Nie je to jediný prípad, keď odvolacie konanie zastavuje odvolací súd s použitím § 211 O. s. p. a žiaden z nich sa nepovažuje za rozpor s princípom dvojinštančnosti konania. Príslušnosť súdu prvého stupňa na zastavenie konania nevyplývala ani z § 10 ods. 3 poplatkového zákona, ktorý upravoval možnosť v odvolacej lehote zaplatiť súdny poplatok s následkom zrušenia uznesenia o zastavení odvolacieho konania. Z uvedenej úpravy vyplývalo len to, že táto možnosť je daná len vtedy, ak je proti rozhodnutiu o zastavení konania prípustné odvolanie. Ak odvolanie prípustné nie je, nemal účastník možnosť odvrátiť účinky spojené s nespĺnením poplatkovej povinnosti, ktorá vznikla zo zákona podaním odvolania, teda z nečinnosti účastníka. Ani z ústavy, ani z medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, nevyplýva, že účastník má mať vždy možnosť odstrániť dôsledky svojej nečinnosti zaplatením súdneho poplatku v dodatočnej lehote. Ak zákon poskytoval toto dobrodenie účastníkovi v konaní na súde prvého stupňa, neznamená to, že musí rovnakú príležitosť dostať aj v odvolacom konaní.

V prejednávanej veci rozhodol o návrhu na vydanie predbežného opatrenia Okresný súd v Rimavskej Sobote. Po podaní odvolania rozhodoval o odvolaní, ako funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici. Jeho rozhodnutie, ktorým odvolacie konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku, je rozhodnutím odvolacieho súdu. Keďže odvolanie je riadnym opravným prostriedkom, ktorým možno napadnúť len rozhodnutie súdu prvého stupňa (§ 201 O. s. p.), proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. septembra 2007 č. k. 43 Cob 427/06–220, ktorým zastavil odvolacie konanie, odvolanie nie je prípustné.

Nápravu prípadných chýb konania, dôsledkom ktorých bola odňatá možnosť navrhovateľa uplatniť v konaní svoje procesné práva, bolo možné dosiahnuť len pomocou mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania. Navrhovateľ však proti uzneseniu odvolacieho súdu podal odvolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorému bol spis predložený, mal dôvodné pochybnosti o tom, či sa má podanie skutočne za odvolanie považovať. Pochybnosti vzbudzoval predovšetkým odkaz na § 240 O. s. p. použitý

v predposlednom odseku podania. Spis preto vrátil súdu prvého stupňa, aby nejasnosť a rozpornosť podania odstránil. Súd prvého stupňa vyzval navrhovateľa, aby oznámil, či sa má podanie považovať za odvolanie, keďže sa nim napadá rozhodnutie krajského súdu, alebo sa má považovať za dovolanie. Navrhovateľ v odpovedi na výzvu (list z 11. júna 2007) výslovne uviedol, že podanie sa nemá považovať za dovolanie, ale za odvolanie tak, ako bolo označené. V odpovedi navyše uviedol, že podanie ani nemá náležitosti dovolania podľa § 240 O. s. p. Ani pri rešpektovaní zásady, že podania sa majú posudzovať podľa obsahu a nie podľa označenia, nemohol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodujúci o odvolaní, proti výslovne prejavenej vôli navrhovateľa považovať jeho úkon za dovolanie. Jeho postupu nemožno ani v tomto smere nič vytknúť. Keďže navrhovateľ trval na tom, že proti rozhodnutiu krajského súdu podal odvolanie, Najvyšší súd Slovenskej republiky správne odvolanie, ktoré smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol. V takom prípade ani nemohol reagovať na navrhovateľom vytýkané chyby, ktorých sa mal v konaní dopustiť súd prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o odvolaní v súlade s procesným predpisom, preto jeho konanie a rozhodnutie nemožno považovať za postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. Dovolanie preto podľa § 218 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanovením 243b ods. 4 O. s. p. ako neprípustné odmietol.

Odporca mal v dovolacom konaní úspech, má preto podľa § 243b ods. 4 v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. právo na náhradu trov dovolacieho konania. Keďže mu v dovolacom konaní trovy nevznikli, dovolací súd mu náhradu nepriznal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2009

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu